

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

VII. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. Ioan. Petro Crasso Episc. Viterbii S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

dolentem, erga Pontificem ipsum animo: si CHRISTI ecclesiam, cuius vel precipuo in praesidio loco hic adolescens posuerat ita diligis, ut tua spectata virtus omnibus persuadet: ut libere aliquid eiusmodi vel breuiter scriptum mittere perfereres. Etenim elegantissimo superioribus annis opusculo edito mirum studiorum & vitae rationem formasti, multaque ac praclaro non modò ad docendos, verum etiam ad impellendos animos possidisti: magis tamen apud unumquemque valent, quae primum ipsi, quam quae publicè omnibus traduntur. Optima enim adolescentis natura, & diligens adhuc educatio, & iam gustata studia: praecipuè verò Pontificis voluntas & cura pro nobis vel optimam afferunt. Sed item magno vrin metu lubrica aetas, corrupti publicè mores, & magna haec ipsa formae facit: quae praeter cetera hoc quoque habet incommodi, quòd optimam fortunam pessimum quisque avidissimè conuolat. Etenim nos quidem infans aues, vndique quanta possumus vigilanter excludimus. Sed ne frustra id à nobis & parum diu fiat, magis animi ipsius, quam aedium aditus obseruandi sunt. Nec enim aut diu arceri, nisi displiceant: aut displicere vitiosi possunt, si vitia placeant. In hanc curam ac sollicitudinis partem bono animo libentissimè aduocari. Quoniam verò huc te peruenisse vel amor tuus, vel publica causa utilitatis adduxit: patre tuo credo te precibus meis eodem nec frustra reuocari, quò tu ipse peruenire uenisti. Nemo vel ob doctrinam vel ob innocentiam, uel nominis famam, plus hac in re autoritatis te uo habere potest. Nec tu quicquam vel publicè utilius, vel Pontifici gratius peruenisse efficere. Ego certe quantum uisumque sum, quot similibus argumentis tibi literas tuas uidero, totidem me beneficiis maximis tibi deum etum putabo. Vale. Romae, Pridie Idus Decembris, M.D.XXXII.

VII.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENTORVM
Ioan. Petro Crasso Episc. Viterbii S. P. D.

CVm ad Alexandrum Farnesium tuum dedi eas literas, quibus tu in tuis mentionem facis, & ex quibus sumptimè occasionem scribendi ad me praeter fers: equidem eo uolui officio, quod non tam prudentia mihi, quam meus perpetuus illam familiam amor, & quaedam mihi ingenerata voluntas omnia honesta & recta cupiendi, praescriberet. Sed verè deinde subuereri mihi interdum ueniebat in mentem, ne parum impetent id negotij attigissem, quod minimè omnium mihi uidebatur conuenire. Quis enim ego sum, qui has mihi partes assignandi, & commonefaciendi florentissimi adolescentis, pro-

peritum & domestica exempla, & optimi domi doctores ad o-
 mne simul virtutis quotidie erudiant? Ego autem & longè
 abili, & nulla insigni facultate ad id agendum sum præditus?
 Sed (ut dixi) dedi illud magis ei benevolentia, quæ mihi erga
 illum tam inde a maioribus ipsius suscepta est: quam aut emig-
 laro consilio, aut vili prudentia: satisque me honestè discessu-
 rum putans, si in perfensione amoris, temeritas tantum mea
 non reprehenderetur. Tu & comprobas factum, & sæpius idem
 velle tam rogas. Fateor tuam apud me autoritatem esse pluri-
 mi, ac iure id quidem. Etsi enim nulla familiari noticia con-
 munitate nos sumus: tuum tamen ingenium, ac excellens vir-
 tutis, cum multorum sepe testimonio ad me perlata est, tum
 in hac rogate epistola, quam ad me misisti, totam se mihi pe-
 nitentia patefecit. Non enim video quid potuerit scribi vel e-
 legentius, vel grauius. Mouet igitur multum autoritas me-
 tra: sed hæc tenus mouet, ut quod adhuc à me factum est, id
 (quando te ita sentis, teque & autore vtor, & approbato) iam
 non impenderet, neque temerè videatur factum: simque ani-
 mo æquo ea de re, de qua antea non nihil dubitabam. Quod ve-
 rò decretem arbitrer sæpius ad idem reuerti, ne cadere quidem
 in cogitationem meam potest. Sicut enim me vnum maximè
 fraxo obonem cui obtemperetur, fidesque habeatur: quid me
 arrogantis? Siue curationi vestra ingero me, atque intrudo,
 cuius optimo delecti ad id muneris estis: quid imprudentius
 dici potest cogitari potest? Ex quo mihi in mentem venit, mirari
 vim & grauitatem literarum tuarum, quæ me id videntur pru-
 dentissime rogare, quod ego præstare salua prudentia non pos-
 sum. Sed tamen mi optime Crasse, quando res magna agitur pu-
 blica, vtu discretissimè scribis, cuius partes vel præcipue com-
 munitate adolescenti sunt: demus operam omnes, quoad pos-
 sumus, ut bonum illius ingenium, optimaque ad virtutem in-
 doles, in regionibus officij contineantur. Quod summus Ponti-
 fex auctoritate atque exemplo, tu opera, consilio, assiduitate, e-
 gregie præter ceteros efficere potes. Nulla pars est earum, quas
 in eo inchoaras, & tanquam pubescentes perfici optamus, quæ
 non in te præclare appareat, absolutaque sit: siue meram graui-
 tatem querimus, siue optimarum artium scientiam. Egitere
 ergo, & labora, ut in vno homine ornando, atque expoliendo,
 in tantum a te beneficium habeat cuncta Respub. Nos quod in
 nobis est, studium tuum ac laborem, precibus votisque ad Deum
 suscipiemur. Nec, si occasio fuerit, in eo quoque deerimus, in
 qua tu operam nostram tibi aduocasti. Sed omnis spes in te
 est: quem ego cum antea diligebam, opinione virtutis, & mul-
 torum testimonio doctorum, proborumque: nunc meo certo

exploratoque iudicio ita diligo vehementer, magnique facili-
nihil ut mihi neque tuis literis gratius, neque instituta bene-
lentia optatius accidere potuisse videatur. Quam ut tamen
conferres, abs te ita peto, si tu me mutuum facturum esse ce-
mas. Vale.

VIII.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPEN

Gasp. Contaveno S. R. E. Card. S. P. D.

SI verbis multis, & illustribus tibi de recenti honore gra-
vellem: verendum mihi arbitrater, ne in ea oratione nimis
insistens, & fortunæ inuenta aliquanto plus extollerem, et
fortassis æquum sit: & pristinae tuæ amplissime dignitatis, et
virtute maximè pendenda est, videret esse oblitus: dum gra-
tulationem meam ad fortunam potius, quam ad eam ipsam
te mihi adtingerem. Cum verò tu is vir sis, ea virtute, ea discreti-
prudentia, integritateque præditus, ut omni honore laque
dicere superior: gratulor equidem tibi, quod habiturus es
cum tui & ingenii & animi in Christianæ Reipub. vtilitate
commodis vberius explicandi. Et eo magis gratulor, quod
raro adhuc exemplo ad obcundum summum & gerendum
norem, nihil huiusmodi cogitans, alieno tantummodo ma-
fueris vocatus. In quo sanè testimonium amplum est em-
stantissimis virtutibus redditum. De ipso autem honore
tutandum sit, honori mediisfidius magis gratulabor, et
tibi: qui quamvis splendeat, illustrisque admodum sit, tu
men dignitate ipse effectus est ornator. Sed ut quod sentio
nè exprobram, ego omni tua amplitudine & dignitate, Car-
rene optime, ita gaudeo & triumpho, ut nihil mihi sit optatius
quam te videre autoritate & gratia profus florentissimum.
Qui enim possum non incredibiliter letari honore eius, quod
ex ipsius scriptis doctissimum, prudentissimum, et eius officio
in me ipsum ab illo collata sunt, quotidieque conferuntur
manissimum, liberalissimum, meique imprimis aman-
esse cognosco. Non essem dignus eis literis in quibus veritas
hac vita, non hoc spiritu, denique homo non essem, si autem
rillimas tuas virtutes non agnoscerem, aut quenquam omni-
pluris facerem quam te: & nisi te omni amore, studio, obser-
riaque complecterer. Ego cum tuam Reipub. a Superantio
cepi, cognovi tum primum quanti tu me faceres. Quare
tempore mea benevolentia, que propter tuas eximias literas
suscepta mihi in te erat, fieri cepi ardentior. Nam verò
Pauli mei literis intelligam, quanta tu illum humanitate